

Т.Є. Іщейкін, к.е.н., доцент,
А.С. Малашенко, здобувач вищої освіти
Полтавський державний аграрний університет

СУЧАСНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Зовнішня торгівля є одним з найважливіших джерел наповнення державного бюджету України. В минулому році розвиток торговельно-економічного співробітництва України відзначився низкою проблем, ключові серед яких пов'язані із диверсифікацією геополітичних та регіональних пріоритетів української держави. На розвиток зовнішньої торгівлі також вирішальний вплив мала низка інших негативних факторів:

- несприятлива кон'юнктура на ключових для України світових ринках;
- нерівномірний розвиток різних країн;
- перерозподіл фінансових потоків й активів;
- коливання світових валют та сировинних цін;
- нестабільність курсу національної валюти;
- загострення проблем у торговельно-економічних та політичних відносинах із Росією через повномасштабне військове вторгнення ;
- нераціональна структура вітчизняного експорту, в якому домінують сировина та продукція з низьким рівнем переробки;
- низька конкурентоспроможність українських товарів та послуг;
- нарощування фінансових зобов'язань через несвоєчасні розрахунки українських підприємств з іноземними партнерами.

Глобалізація світових товарних ринків та економік, зростаюче значення зовнішньоекономічних та торговельних відносин, розвиток міжнародної кооперації зумовлюють дедалі тіснішу інтеграцію та взаємозалежність зовнішньої торгівлі та внутрішньої економіки. Однак критична залежність України від кон'юнктури зовнішніх ринків є одним із головних стримуючих факторів, що впливає на темпи економічного розвитку держави. Тому будь-які масштабні кризові явища у міжнародній економіці обмежують можливості для нарощування та географічної диверсифікації вітчизняного експорту, що

негативно позначаються на економіці України [2].

На сьогоднішній день у світовій економіці більш стрімкі темпи зростання демонструють країни «Великої сімки», на відміну від держав групи БРІКС та інших «нових» ринків, де спостерігається обмеження споживчого попиту, в т.ч. на традиційні товарні групи українського промислового експорту (металопродукція, товари машинобудівної та хімічної промисловості) [1].

Особливо негативно на динаміці зовнішньої торгівлі України позначатиметься ймовірне економічне уповільнення в Росії та Китаю. З іншого боку, вказані негативні процеси меншою мірою позначаться на вітчизняному аграрному експорті, оскільки у країнах з ринками, що розвиваються, триватиме динамічне збільшення попиту на продовольство. Крім того, за позитивного сценарію розвитку світового ринку металопродукції (у т.ч. при умові подолання кризових явищ у промисловості Китаю й Туреччини як основних гравців на цьому ринку), Україна матиме можливості для поліпшення сальдо зовнішньої торгівлі.

Окрім як впливу глобальних тенденцій розвитку світових економік, соціально-економічні зміни на регіональних ринках також залежатимуть й від політичних та безпекових ризиків, пов'язаних із:

- погіршенням відносин країн Заходу із Росією (у т.ч. запровадження взаємних економічних санкцій) через окупацію Криму, розгойдування сепаратистських рухів на півдні та сході України та повномасштабне військове вторгнення на територію України;

- ускладненням загальної безпекової ситуації у Чорноморському басейні. Це може спровокувати утворення нових викликів для економічної безпеки, у першу чергу для країн Східної Європи та Балтії, Південного Кавказу, Туреччини, а також держав Митного союзу;

- підвищенням упродовж ц. р. ризику подальшого зростання нестабільності ситуації (через соціальні вибухи) в Аргентині, Болівії, Венесуелі, Бахреїні, Ємені, Нігерії, Греції, Боснії і Герцеговині;

- збереженням загрози ескалації військових конфліктів у регіоні Близького Сходу та Північної Африки (Сирія, Ліван), в

Африці (ЦАР, ДР Конго, Малі, Судан/Південний Судан) із перспективою розширення існуючих зон нестабільності.

Отже для економіки України зараз вкрай важливою є фінансова та військова підтримка з боку країн Європейського Союзу та США, що дасть можливості для відбудови інфраструктури, зруйнованої внаслідок воєнних дій, а також перспективи отримання статусу країни-кандидата на вступ до ЄС.

Список використаних джерел:

1.Зовнішньоекономічне співробітництво України: стан, перспективи розвитку, загрози та ризики URL :https://bintel.org.ua/nash_archiv/arxiv-regioni/arxiv_ukraina/vneshekonom/ (дата звернення 11.05.2022 р.)

2.Григорова-Беренда Л.І., Шуба М.В. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник. Харків : Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2016. 136 с.

Н.С. Карвацка, к.е.н., доцент,

І.В. Бабій, ст. викладач

Хмельницький національний університет

ОЦІНКА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ: СТАН ДО І ПІД ЧАС ВІЙНИ З РФ

За роки незалежності українська національна економіка стала відкритою економічною системою, яка прагне використовувати переваги міжнародного економічного співробітництва та розвивати міжнародні економічні відносини. Починаючи з 2000 року її експорт становить близько 40 % від рівня ВВП, що свідчить про стабільно високий рівень відкритості.

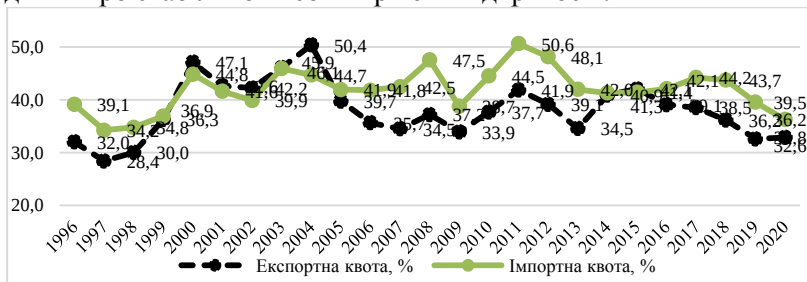

Рис. 1. Динаміка показників експортної та імпорتنної квот, %

Примітка. Складено та обраховано автором за даними Державної служби статистики України [1]